

Sıcak basmaları için östradiol ya da venlafaksin tedavisinin kadınların seksüel fonksiyonlar üzerine etkisi

Reed SD, Mitchell CM, Joffe H, et al.

Obstet Gynecol 2014; 124(2 Pt 1): 233-41

Klinisyenler, menopoz tedavilerine kişiselleştirme çalışmalarını yapmaktadırlar. Genel olarak tedavi seçenekleri değerlendirilirken kadınların seksüel fonksiyonları gibi yaşam kalitesini etkileyen durumlar göz önünde bulundurulmaktadır. Menopozda libido, lubrikasyon, orgazmla ilişkili sorunlar artmakta ve ilişki sırasında ağrı gibi yan etkiler görülebilmektedir. Diğer menopozal semptomların tedavileri, seksüel fonksiyonları kötüleştirir veya artırabilir. Birkaç postmenopozal hormon tedavisinin seksüel fonksiyonlar üzerine etkisi araştırılmıştır. Araştırmaların büyük kısmı transdermal östrojeni değerlendirmiştir. Oral östrojen SHBG düzeyini artırmaktadır ve dolaşımdaki serbest testosteronu düşürmektedir. Bu durum teorik olarak cinsel istek ve tatmini azaltmaktadır. Kadınlar menopozal semptomlarla başa çıkmak için oral hormon terapilerini tercih etmektedir, ancak seksüel fonksiyonlara olan etkisini belirlemek için ileri araştırma gerekmektedir. Birçok kadın sıcak basmalarının üstesinden hormon tedavisi ile gelebilse de hormonal olmayan yöntemlere yönelik istek artmaktadır. Bu yöntemler arasında venlafaksin gibi selektif norepinefrin reuptake inhibitörleri yer almaktadır. Bu makalenin amacı orta yaş hastalarda sıcak basmaları için düşük doz oral östradiol ya da venlafaksin seksüel fonksiyonları üzerine etkisini belirlemektir. Kırk - 62 yaş arası kadınlarda 8 hafta içerisinde randomize kontrollü yapılan çalışmada, günde 0.5 mg oral östradiol alımı ve günde 75 mg venlafaksin kullanımının, seksüel fonksiyonları üzerine etkisi karşılaştırıldı. Female sexual function indexten karışık olarak olan 6 temel skor ve seksüel durumla ilişkili kişisel durumlar incelenmiştir. Orta yaş olup depresyonu olmayan kadınlarda, prospektif hastaların kendi ifadelerine dayanarak raporlanan seksüel fonksiyonlara dayanan sıcak basmalarına yönelik düşük doz östrojen ya da venlafaksinle çift kör randomize çalışma yapılarak değerlendirildi. Katılımcılar yaş ortalaması 54.6 olarak bulundu. (SD 3.8 yıl), %59 beyaz ırk, günlük sıcak basma sıklığı 8.1 (SD 5.3) saptandı. Female sexual function indeks skoru tüm kadınlar arasında

ortalaması 16.3 idi (SD: 11.9, n: 256) ve seksüel olarak aktif olan kadınlarda 21.7 (SD: 9.3 n: 198) idi. Composite ortalama female sexual function indeksi bazal değerden 8 haftaya kadar sürede östradiol için 1.4 olarak belirlendi (%95 güvenlik aralığında 0.4-3.2), venlafaksin için 1.1 (%95 güvenlik aralığında, 0.5—2.7) ve plasebo için ise 0.3 idi (%95 güvenlik aralığında 1.6-1.0). Female Sexual Function Index ve seksüel durumla ilişkili kişisel strese bazal değişim açısından, östradiol ve plasebo arasında (P=0.38, P=0.30) veya venlafaksin ve plasebo arasında (P=0.79, P=0.48) anlamlı fark izlenmedi. Seksüel aktif kadınlar arasında Female Sexual Function Index skoru bazal değerden östradiol için plasebo ile kıyaslandığından istenilenden 0.3 idi, venlafaksin için orgazmda 0.6 ve venlafaksin penetrasyona ağrısına etkisi açısından 0.9 idi. Seksüel fonksiyon bozukluğu ile ilgili hiçbir kadında yan etki belirtmedi.

Depresyonu olmayan orta yaş, sıcak basması şikayeti olan kadınlarda 8 haftalık düşük doz östradiol veya venlafaksin tedavisinin etkisi plasebo ile kıyaslandığı zaman, seksüel fonksiyonlarda değişiklik yapmadığı izlenmiştir. Östradiol cinsel istekte çok az artışa neden olduğu ve venlafaksinde ise orgazm ve ağrının azaldığı gözlemlendi.

Depresyonu olan ve serotonerjik ilaç kullanan popülasyonda venlafaksinle özellikle seksüel fonksiyonlarda azalma, libido, cinsel tatmin ve orgazmda azalma izlenmiştir. Selektif noradrenalin reuptake inhibitörleri ile olan seksüel disfonksiyonu doza bağımlı görünmektedir, depresyon için önerilen doz sıcak basmaları için önerilen dozdan daha yüksek olarak önerilmektedir. Depresyonu olmayan popülasyonda venlafaksinle yapılan çalışmalara göre, seksüel fonksiyonlarda değişim olmadığını göstermektedir.

Çeviri

Yrd. Doç. Dr. Savaş Karakuş, Yrd. Doç. Dr. Çağlar Yıldız
Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD